

Plv hoge commissaris (Gieben) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 9 sept. 1950

Voor Van Maarseveen persoonlijk, mede voor Stikker en Fockema persoonlijk.
Referte Uw telegram 271.

Naar Bihin mij onlangs vertrouwelijk mededeelde, stelt de UNCI zich op het standpunt, dat zij aan de NG-conferentie niet moet deelnemen, omdat naar haar oordeel de onderhandelingen als bedoeld in art. 2 van het charter S.O. in het huidige stadium tussen partijen beperkt moet blijven. Met Uw beoordeling van Uw onderhoud met Rum ben ik het eens. Daarbij zal men zelfs bij een eerlijk man als Rum toch steeds ook moeten bedenken, dat men er bij onze wederpartij nooit zeker van kan zijn of betuiging van instemming gedragen wordt door overtuiging dan wel door louter hoffelijkheid wordt ingegeven. Afgezien daarvan staat voor mij vast, dat Rum van de in mijn SP 11 gesignaleerde situatie niet op de hoogte was. Van Rum is niet aan te nemen, dat hij U verzekerd zou hebben dat Fockema door zijn komst een vreedzame oplossing van het Ambongeschil zou bevorderen, indien Rum zou geweten hebben, dat op de vertrekdatum van Fockema gewelddadige oplossing al in volle gang zou zijn. Dat laatste nu wordt steeds waarschijnlijker. Volgens mijn berichten is de leider der expeditie thans hier voor het ontvangen van de laatste instructies en zal hij 12 dezer afreizen. Dat wijst op aanvang van de actie op circa 14 dezer. Het plan is natuurlijk onder het oude kabinet beraamd. Het onwaarschijnlijke, dat het nieuwe kabinet reeds bij de geboorte tot doorzetten zou hebben besloten, wordt verklaard uit pressie door militairen, die practisch niet meer terug zouden kunnen. Ongetwijfeld blijft de mogelijkheid bestaan, dat het kabinet op het laatste moment de zaak aflast. Kansen daarop durf ik niet te schatten. Volgens nadere berichten zullen geen bombardementsvliegtuigen met Indiase piloten aan de actie deelnemen, doch Mustang-vliegtuigen, bestuurd door in India opgeleide Indonesiërs, die tot taak hebben de wegen op Ambon te bewaken. Bij landingen wordt het Japanse voorbeeld van 1942 gevolgd. Cutts vertelde mij vanmorgen, dat zijn onderhoud met Natsir, ondanks aandringen op een vroegere datum, op Dinsdag 12 dezer is bepaald. Ik zelf ontving bericht, dat Natsir mij Maandag 11 dezer om 11 uur zal ontvangen. Hoewel ik er de voorkeur aan gegeven zou hebben, indien mijn onderhoud met Natsir had kunnen plaats vinden nadat ik officieel van de demarche van Cutts had kunnen kennis dragen, geeft mij thans toch Uw onderhoud met Rum een duidelijke aanwijzing voor de richting, waarin mijn gesprek moet gaan. Cutts had de indruk, dat Natsir mij avant wilde spreken. Ik zal Fockema gaarne bij mij thuis gastvrijheid aanbieden, waar hij de beschikking kan krijgen over een eigen werkkamer. Ook kan ik hem, indien hij zulks zou prefereren, logies verschaffen in een der hem reeds bekende logeerpavillioens van de ambtswoning van de HC. In de ambtswoning zelf van de HC is onderdak niet mogelijk, omdat de werkzaamheden voor reparaties en opknappen nog in volle gang zullen zijn.